

Prihodnost zelenega prehoda v Sloveniji

Ljubljana, 16. maj 2024 - Strateške usmeritve, prioritete in razvoj velikih energetskega projektov v Sloveniji so bile ene glavnih tem Tea with Reason konference. Pot do brezogljične prihodnosti prinaša številne izzive, od nepogrešljive vloge državne podpore, tržno financiranih modelov do vključevanja industrije. Posebej odmevna je bila razprava o pripravah na JEK2, ki bo tudi največja naložba v zgodovini Slovenije. Govorci iz Združenega kraljestva so z nami delili številne izkušnje z mehanizmi in modeli financiranja gradnje jedrskih elektrarn v državi. Na konferenci je potekalo tudi soočenje s kandidati za evropske volitve o zelenem prehodu v Sloveniji.

Uvodoma je **Tina Seršen, državna sekretarka na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo**, predstavila vladne prednostne naloge in pojasnila zavezanost ministrstva brezogljični družbi: "Novo sprejeti energetske zakon je le eden od desetih zakonodajnih aktov, ki so trenutno v pripravi." Pojasnila je njihove načrte za spodbujanje projektov obnovljivih virov energije, krepitev infrastrukture za električna vozila in preučevanje izvedljivosti malih modularnih reaktorjev (SMR) za energetske prihodnosti Slovenije.

V razpravi o ekonomski izvedljivosti velikih energetskega projektov je **Troy Edwards, partner in so-vodja globalnega energetskega sektorja v A&O Shearman**, poudaril nujnost vladne podpore: "Brez vladne podpore trg ne bi zmozel slediti." Poudaril je pomembno vlogo različnih finančnih modelov, kot je pogodba za razlike (uporabljena za Hinkley Point C), pri vzpostavljanju tržnega ravnovesja in pojasnil uspešno uporabo britanskega modela v sektorjih vetrne, sončne in jedrske energije. Takšen pristop ne zagotavlja le finančnih sredstev, temveč tudi porazdelitev tveganja med deležniki. **Huw Williams z britanskega ministrstva *Department for Energy Security and Net Zero***, je ob tem dodal: "Vlada vedno zagotavlja, da je vsak poslovni model, ki ga razvijemo, tržno financiran, zaradi česar investitorji v lastniški kapital z zadovoljstvom vlagajo."

John Denhof, predsednik uprave NovaKBM, je poudaril ključno vlogo komercialnih bank pri pospeševanju zelenega prehoda: "Aktivno financiramo številne projekte in ponujamo namenske produkte tako fizičnim kot poslovnim strankam. Vendar je povpraševanje po teh produktih trenutno skromno, zato si je treba prizadevati tudi za večjo ozaveščenost strank." **Duško Krsmanović, vodja UK Export Finance za Srednjo in Vzhodno Evropo ter Balkan**, pa je naslovil izziv likvidnosti pri financiranju projektov: "Naša vloga kot vladne izvozno-kreditne agencije je olajšati financiranje in podjetjem zagotoviti bonitetne ocene za izboljšanje upravičenosti do projektnega financiranja." Z nami je bil tudi **Simon Savšek, vodja pisarne Evropske investicijske banke v Sloveniji**, ki je pojasnil, da ima EIB pomembno vlogo pri financiranju zelenega prehoda v Evropi in po svetu.

Dejan Paravan, generalni direktor GEN Energija, je poudaril, da v podjetju že zdaj pomembno prispevajo k razogljičenju v Sloveniji, saj je 99 % njihove proizvodnje brezogljične. Nekaj besed je namenil tudi projektu JEK2: "Neprecenljivo se je učiti od kolegov iz Združenega kraljestva, ki so uresničili nekaj pionirskih energetskega projektov. Naš poudarek je na izvajanju preverjenih tehnologij, zlasti v okviru projekta JEK2, kjer smo nosilec razvoja in pričakujemo končno investicijsko odločitev leta 2028."

Danijel Levičar, državni sekretar za nacionalni jedrski program v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije, je poudaril, da so vse dejavnosti, vključno z lani ustanovljeno delovno skupino in predvideno resolucijo, v zadnjih letih sicer omogočile napredek projekta, vendar še vedno manjka vladna organizacija, ki bi bila zadolžena za vodenje projekta. Ob tem je dodal: "Naša prednostna naloga je najti model financiranja, ki bo omogočil, da bo elektrika cenovno dostopna za gospodinjstva in konkurenčna za industrijo."

Tomaž Štokelj, generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne, je kot enega največjih izzivov, ki vplivajo na nove zelene projekte, izpostavil postopke umeščanja v prostor, ki so pogosto zelo dolgotrajni. Zato si jih želijo pospešiti in okrepiti sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, ki pogosto nasprotujejo novim tovrstnim projektom v svoji bližini. Čeprav je Slovenija na področju zelenega prehoda naredila velik napredek, je **Robert Prelesnik, partner in generalni direktor odvetniške družbe Rojs, Peljhan, Prelesnik & partnerji**, opozoril: "Zakonodajno okolje v Sloveniji omogoča nevladnim organizacijam in posameznikom, da posegajo v postopke, kar lahko energetske projekte zavleče v nedogled." **Stanka Šarc Majdič, članica uprave SID banke**, je ob tem dodala: "Tako zasebni kot finančni sektor sta pripravljena podpreti zeleni prehod, vendar sta za to ugoden zakonodajni okvir in podpora države ključnega pomena. Bistveno je tudi, da skupaj oblikujemo optimalne finančne modele za doseg naših ciljev."

Če želimo nadaljevati z rastjo slovenskega gospodarstva in industrijske proizvodnje, bomo potrebovali dvakrat več električne energije kot zdaj, pa pravi **Antonija Božič Cerar, vodja oddelka za okolje, podnebje in energijo na Gospodarski zbornici Slovenije**. Gradnja JEK2 bo zato po mnenju zbornice neizogibna. Poudarila je tudi, da je treba za ta prehod pridobiti potrebna znanja in spretnosti: "Slovenija se ponaša z industrijskim ekosistemom, prepletenim z obstoječo jedrsko industrijo, ki jo podpira naš izobraževalni sistem. Pomembno je ohraniti to strokovno znanje in izkušnje. Vloga zbornice je, da aktivira vsa obstoječa podjetja, da prispevajo k temu, in da razširi to mrežo podjetij."

Fotografije z dogodka so na voljo [tukaj](#).

Posebna zahvala gre partnerju dogodka - Nova KBM in panelnim partnerjem - GEN Energija, Holding Slovenske elektrarne in SID banka.